

at disse to nye Jernbaneforslag ere udgaaede fra Rigsdagens Initiativ. Jeg skal nu ikke her forbyde mig i nogensohmhelst nærmere Betragtning af hele dette Forhold, men jeg skal kun henvisse til alle Landes Erfaringer, ifølge hvilke der ikke gives nogen større Fare for deliberative Forsamlinger, end selv at tage Initiativet med Hensyn til Jernbaneanlæg, idet der saa findes mange hderst forunderlige Combinationer Sted. Medens det derfor er ønskeligt i alle Sager, at Regjeringen alvorligt holder Styret i sin Haand, saa er det i Jernbanesager en absolut nødvendig Betingelse for, at man ikke skal komme til de allerforunderligste Resultater. Ethvert Jernbanespørgsmaal har to store og farlige Hjørner; den ene er Technikerne og den anden de locale Interesser. Alle Architecter ville jo bygge Slotte, jo flere jo bedre, og paa samme Maade ville alle Ingenieurer bygge Jernbaner, jo flere jo bedre. Og medens de locale Interesser i mange andre Tilfælde, naar de komme i Strid med hinanden, undertiden føre Krig paa Liv og Død, saa viser Erfaringen i Jernbanesager derimod — jeg vil ikke i saa Henseende tage Exempler fra Danmark, men jeg vil gaae til Sverrig —, at A. stemmer for B.'s Bane, ikke for at faae B.'s Bane, men for at faae A.'s Stemme for A.'s Bane, og at B. stemmer for A.'s Bane, ikke for at faae A.'s Bane, men for at faae A.'s Stemme for B.'s Bane. Man slaer sig altsaa med andre Ord sammen. Er der altsaa noget Spørgsmaal, hvori en stærk Styrelse og en stærk og alvorlig Modstand imod, hvad der ikke kan tilstedes, er nødvendig, da er det netop ligeoverfor Technikerne og de locale Interesser, og Ingen behøver sandelig at have været Indenrigsminister, saalænge som jeg har været det, for at vide, at det ganske vist er Pligt at høre paa flige Forslag og at give Anledning til, at der anstilles Undersøgelser om dem — og i saa Henseende siger jeg: Jo flere jo bedre; thi det koster dog i alt Fald kun enkelte Rejsebilletter, og jo grundigere en saadan Sag bliver undersøgt, og jo flere der have medvirket ved den, desto større Sandsynlighed er der dog for, at det Resultat, som endeligt kommer til at foreligge, er det hensigtsmæssigste —; men Gud

hjælpe den Indenrigsminister, som uden videre lader Architecterne og Technikerne og de locale Interesser løbe med sig. Men hvis Indenrigsministeren forføres af den store Glæde, som det er at kunne tilvejebringe, staae i Spidsen for, faae Navn for og — jeg vil ikke tale om Forsængelighed, det mener jeg ikke —, men have den indre Satisfaction af at have fremmet saadanne vigtige Arbejder, saa er det sandelig Finantsministeren, der skal gjøre Modstand, og vee den Regjering, hvor Technikerne løbe af med Indenrigsministeren og Indenrigsministeren med Finantsministeren.

Jeg har hidtil kun betragtet Sagen under den Forudsætning, at vi stode under ganske almindelige og ordinaire Forhold. Men staae vi da nu under saadanne Forhold, eller hvilken er den finansielle og den politiske Situation, hvori Landet for Tiden befinder sig, og hvilke Conseqventer maa det medføre med Hensyn til den foreliggende Sag? Dette er dog egentlig det, der meest og særligt ligger mig paa Hjerte, og, hvis ikke det var, vilde jeg maastee have lukket mine Øren i nærværende som i saa mange andre Tilfælde og ladet det gaae, som det kunde bedst, i den Overbeviisning, at den Tid er come, da et særligt Ansvar paahvilede mig. Men her kan jeg ikke gjøre det, thi her foreligger der Spørgsmaal af den allerførste Alvor. De behøve nu ikke, mine Herrer, at frygte for, at jeg skal forøge Antallet af de Calculer, der ere bleve gjorte, og af de Betragtninger, der ere anstillede over vor finansielle Stilling. De vide jo Allesammen selv, at vi i flere Aar, om vi end ikke have levet af at opspise vore Activer, saa dog have maattet gribe dybt ind i, hvad der havde, ikke af Nationalformue, men af Statskassens Formue, og De vide jo ogsaa selv, at vi have maattet paatage os og paalægge vore Medborgere betydelige extraordinære Krigsskatter, nemlig Indkomsskatten og et stort Tillæg til Toldafgifterne, der er byrdefuldt for alle Consumenter og i en langt høiere Grad hæmmende for den hele materielle Udvikling og Omsetning her i Landet end den, hvori denne paa nogen Maade efter min Overbeviisning vil kunne fremmes ved nogen af de Jernbanelinter, hvorom der her er Tale. De Herrer vide ogsaa, at hele dette finansielle Spørgsmaal har